

Prvé čítanie

Mich 5,1-4a

1. Kontext (literárny a dejinný)

Prísľub nového vládcu pochádzajúceho z mesta Betlehem je veľmi známy pre väčšinu kresťanov. Nachádza sa v sekcii Mich 4–5, v ktorej prevláda sionská teológia. Postava vládcu sa odkrýva na pozadí návratu Izraela spomedzi národov (4,6-7) a na jeho úlohu, ktorú má medzi národmi (5,6-8). Liturgická stať sa nachádza v stredovej časti (4,8–5,5) tejto sekcie a opisuje Sion v čase núdze i jeho budúcu záchranu. V Mt 2,6 znalci zákona citujú práve z tejto state Mich 5,1 ako dôkaz, že z Betlehema príde budúci vodca.

2. Štruktúra / dynamika textu

Orákulum začína vo v. 1 kontrastom – malý Betlehem je vyzdvihnutý proti judským mestám a najmä voči Jeruzalemu. Z neho vzíde nie kráľ (מֶלֶךְ *melek*) ale „vládca“ (מוֹשֵׁל *môšēl*). Obraz vo v. 2 – do času, keď rodička porodí – ilustruje názorne túžbu po onom dni. Verš 3 už predstavuje onen čas – bude slávny tým, že panovník bude vládnuť s **PÁNOVOU mocou a velebou** – typicky božskými atribútmi. Dopad na tých čo budú pod jeho vládou bude – istota a pokoj. Onen panovník naplní očakávania a završí ich – on bude pokoj.

3. Nosné motívy

Stať sa otvára známym motívom – **prevrátením hodnôt** – nie zo silného a slávneho, alebo zo slabého a zaznávaného príde „mocný“ božský vládca. **Večnosť dobrých hodnôt** možno vnímať v onom vládcovi, ktorý v božskom chápaní je od večnosti, a zaručene raz príde. Aj **neprijemné navštívenie** – vydaním svojich do zajatia – koniec koncov je **dočasné** a zmení sa tak, že ten Boh, čo ich vydal, ich aj vráti späť. Premena v Božích plánoch jestvuje iba preto, aby premenila človeka – ľud. Finále je plnosť – **pokoj** שָׁלוֹם *šalóm* – a z toho prameniaca dôvera a radosť.

4. Výzvy a možnosti realizácie

Zmena a **prevrátenie našich hodnôt** môže mať aj pozitívny význam. Jednak preto, že môže zmeniť iba naše **zdanlivé pozitívne** hodnoty, a jednak preto, že môže odkryť **nové hodnoty**, na ktoré sme nemysleli, alebo sme ich nepoznali. Príležitosť rozpoznávať mnohoraké kladné hodnoty – ako odraz božských dobier.

Druhé čítanie

Hebr 10,5-10

1. Kontext

List Hebrejom je **kristocentrický**. Zameriava sa na obhajobu Krista, na pozadí židovskej viery, kultúry a náboženstva. Jeho cieľom je povzbudzovať kresťanov zo židovstva, aby nasledovali Krista, ktorý je jediným pravým Veľkňazom. Čítanie dnešnej nedele je vybrané zo záveru väčšej časti 5,11–10,39, hovoriacej o neporovnateľne vyššej **hodnote Kristovho kňazstva a jeho obety**, v porovnaní so starozákonným levitským kňazstvom a jeho obetami, ktoré nedokážu odstrániť hriechy a posvätiť človeka. Odpoveďou na Kristovu obetu má byť **vytrvalá viera**, ku ktorej list v nasledujúcich častiach povzbudzuje.

2. Štruktúra / dynamika textu

Autor listu vo veršoch 5-7 používa grécku verziu žalmu 40,7-9, hovoriacu o príprave tela na konanie Božej vôle. Slová žalmu vkladá do Ježišových úst, aby vyjadril **protiklad starozákonných obiet a Ježišovho sebaobetovania/sebadarovania sa**. Boží Syn tieto slová hovorí, keď prichádza na svet. Vo veršoch 8-10 autor vysvetľuje, že Bohu sa nepáčia „**obety ani dary**“ θυσίας και προσφορὰς (rôzneho typu), ale **plnenie Božej vôle**, podľa ktorej Ježiš obetoval/daroval sám seba. Kristus ruší prvé, aby ustanovil druhé (v. 9). Preto sme podľa Božej vôle v **obete/prinesení/dare** προσφορά tela Ježiša Krista raz navždy posvätení (v. 10).

3. Nosné motívy

Nosným motívom textu je **jediná Kristova dokonalá obeta/sebadarovanie** – obeta/darovanie svojho vlastného tela, ktorá na rozdiel od starozákonných obiet **navždy posväcuje človeka**. Naše posvätenie spočíva v tom, že **Ježiš** ako Boh **priniesol sám seba nám** - ľuďom. Prichádza na svet, aby plnil Božiu vôľu, a jeho sebaobetovanie/sebadarovanie je naplnením tejto vôle. Kristova obeta **trvale nahrádza obety starého zákona**, ktoré neboli schopné posvätiť človeka.

4. Výzvy a možnosti realizácie

Prijať vierou skutočnosť, že naše **posvätenie** je z Božej iniciatívy a je **Božím darom**, ktorý si nie je možné **nijakým spôsobom zaslúžiť alebo kúpiť**. Oslava Kristovho príchodu počas Vianoc môže byť pre nás novým radostným **uvedomením** si daru Božej spásy, zdarma danej nám ľuďom v Kristovi. Naše **konanie** tak môže byť **radostnou odpoveďou** na tento dar, a nie snahou zaslúžiť si ho. Aj my sme pozvaní **darovať sa** tak, ako sa Ježiš daroval nám ľuďom.

Evanjelium

Lk 1,39-45

1. Kontext

Udalosť návštevy Márie u Alžbety sa nachádza v úvodnej časti Lukášovho evanjelia (1,5–2,52), kde nám **evanjelista predstavuje, kto je Ježiš** – že je prisľúbený Mesiáš, ktorý má prísť. Robí tak aj **pomocou viacerých paralel** medzi Ježišom a Jánom Krstiteľom. Nášmu textu predchádzajú **2 paralelné zvestovania**: Zachariášovi o počatí Jána Krstiteľa (1,5-25), a zvestovanie Márii o narodení Ježiša (1,26-38). Zatiaľ čo **Zachariáš anjelovi Gabrielovi neuverí, Mária jeho slová prijíma**. Na slová Alžbety o tom, že Mária je za tento počin blahoslavená, Mária odpovedá známym chválospevom **Magnificat**, ktorým velebí Boha (1,47-55). Mária ostáva asi 3 mesiace u Alžbety, pričom potom nasledujú paralelne poprepájané udalosti narodenia Jána Krstiteľa a Ježiša Krista.

2. Štruktúra / dynamika textu / stručná dejová osnova

Text má 2 časti, pričom **prvá uvádza tú druhú – podstatnejšiu**. V 1. časti sa Mária ponáhľa navštíviť svoju príbuznú Alžbetu a pri príchode do Zachariášovho domu ju pozdravuje (1,39-40). Verš 41 nám ukazuje reakciu dieťaťa – Jána, v lone Alžbety. Ján sa zachvel, čo je odkazom, na Gn 25,22-23, kde sú v lone matky Rebeky dvaja synovia – Ezau a Jakub, pričom **starší bude slúžiť mladšiemu**. Tak je to aj s Jánom a Ježišom, ibaže u týchto je to v pokore a radosti.

Alžbeta je **naplnená Duchom Svätým** a vo vv. 42-45 **prorokuje**, pričom vie, že Mária je Bohom **zvlášť vyvolená** a jej dieťa je **mimoriadne** (v. 42). Vo v. 43 nazýva Máriu: „matka môjho Pána“. Grécke slovo **Pán** – *Kyrios*, je predovšetkým **titul pre Boha**. Alžbeta hovorí, že dieťa jej lone sa zachvelo radosťou (v. 44), a Máriu nazýva **blahoslavenou** – *makaria*. Ide o rovnaký výraz, aký je použitý v Ježišových blahoslavenstvách (6,20-22). Mária je blahoslavená lebo **uverila, že sa splní**, čo povedal Pán (v. 45). Alžbeta tým zároveň v Duchu Svätom **prorokuje**, že sa **naplní** Božie prisľúbenie.

3. Nosné motívy

Nosným motívom textu evanjelia je **zdôraznenie naplnenia** skôr **prednesených** prorociev/Božích prisľúbení a tiež tých **budúcich**. Evanjelista pomocou stretnutia a rozhovoru Márie s Alžbetou do určitej miery **zhnul predchádzajúce udalosti** a pomáha čitateľovi **lepšie pochopiť dej** evanjelia. Mária nosí pod srdcom **Božieho Syna**. Ježiš je **Mesiáš**, ktorého Izrael očakával, a **Ján má pripraviť jeho príchod**. Obe ženy pri stretnutí vedia, že sú súčasťou Božieho plánu, a že **Boh naplnil a naplní svoje prisľúbenia**.

4. Výzvy a možnosti realizácie

Tak ako Mária, aj my sme pozvaní **veriť Bohu** – jeho slovu a prisľúbeniam. **Boh je verný a naplní to, čo prisľúbil**. Na ceste s Bohom **nepotrebujeme všetkému rozumieť** pre to, aby sme ho mohli **nasledovať**. Ide predovšetkým o **vzťah založený na našej dôvere a Božej vernosti**. Tak sa môžeme stať „**blahoslavenými**“ – šťastnými. Boh môže do nášho života zasiahnuť novým spôsobom v každom čase.

Obr.: Zvestovanie, Navštívenie a Narodenie (Ingeburg, Dánsko, miniatúra zo žaltára, 13. stor.)

